

ÎNCHEIERE

18 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Boris Talpă
Mariana Ursachi
Sergiu Daguța
Ghenadie Eremciuc
Diana Stănilă

examinând cererile de recuzare înaintate de Societatea pe Acțiuni „Asito Direct”, și de Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, judecătorilor Curții Supreme de Justiție, Oxana Parfeni Ion Malanciuc și Stela Procopciuc,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni „Asito Direct”, intervenienți accesorii Întreprinderea Mixtă „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolabilitate), Comisia Națională a Pieței Financiare, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare, a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

acțiunea reconvențională depusă de Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” împotriva Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolabilitate) cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de riscuri financiare, repunerea părților pe poziții inițiale și compensarea cheltuielilor de judecată,

și cererea depusă de către intervenientul principal compania nerezidentă LTD „Premium Invest” împotriva Societății pe Acțiuni „Asito Direct”, Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolabilitate) cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de garanții financiare, repunerea părților pe poziții inițiale și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 05 iunie 2014 BC „Victoriabank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Asito Direct” și ÎM „Focus-Sat” SRL, solicitând încasarea datoriei în mărime de 502 647,51 de euro, a dobânzii, a penalității și a comisioanelor în sumă

totală de 12 693,62 de lei, precum și încasarea cheltuielilor legate de achitarea taxei de stat în mărime de 50 000 de lei.

La 25 iunie 2020, SA „Asito Direct” a depus acțiune reconvențională împotriva BC „Victoriabank” SA și ÎM „Focus-Sat” SRL în proces de insolvență, solicitând să fie constată nulitatea absolută a Contractului de asigurare facultativă nr. 5/20 din 11 noiembrie 2010, a Acordului suplimentar la contractul de asigurare facultativă de garanții financiare nr. 5/20 din 15 noiembrie 2010 și a poliței emise în temeiul lui, încheiat între SA „Asito Direct” și SRL „Focus Sat”, beneficiar BC „Victoriabank” SA, cu repunerea părților în situația inițială; să fie constată nulitatea absolută a Contractului de asigurare facultativă nr. 001 276 din 15 mai 2011 și a polițelor emise în temeiul lui, încheiat între SA „Asito Direct” și ÎM „Focus-Sat” SRL, beneficiar BC „Victoriabank” SA, cu repunerea părților în situația inițială; încasarea în mod solidar de la ÎM „Focus-Sat” SRL și BC „Victoriabank” SA în beneficiul SA „Asito Direct” a tuturor cheltuielilor de judecată, corespunzător.

Prin hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de BC „Victoriabank” SA împotriva SA „Asito Direct”, intervenienți accesorii ÎM „Focus-Sat” SRL în proces de insolvență, Comisia Națională a Pieței Financiare, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare, a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a admis acțiunea reconvențională depusă de SA „Asito Direct” împotriva BC „Victoriabank” SA și ÎM „Focus-Sat” SRL în proces de insolvență cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de riscuri financiare, repunerea părților pe poziții inițiale și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a admis cererea depusă de către intervenientul principal LTD „Premium Invest” împotriva SA „Asito Direct”, BC „Victoriabank” SA și ÎM „Focus-Sat” SRL în proces de insolvență cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de garanții financiare, repunerea părților în poziție inițială și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a constatat nulitatea Contractului de asigurare facultativă de garanții financiare nr. 5/20 din 11 noiembrie 2010, încheiat între SA „Asito Direct” și BC „Victoriabank” SA, ÎM „Focus-Sat” SRL, a Acordului suplimentar din 15 noiembrie 2010 la contractul de asigurare facultativă de garanții financiare nr. 5/20 din 11 noiembrie 2010, încheiat între SA „Asito Direct” și BC „Victoriabank” SA, ÎM „Focus-Sat” SRL și a poliței de asigurare nr. 5/20-2012, cu repunerea părților în situația inițială.

S-a constatat nulitatea Contractului de asigurare facultativă de riscuri financiare nr. 001 276 din 15 mai 2011, încheiat între SA „Asito Direct” și BC „Victoriabank” SA, ÎM „Focus-Sat” SRL și a polițelor de asigurare nr. 001276 la contractul de asigurare facultativă de garanții financiare nr. 001 276, cu repunerea părților în situația inițială.

S-a încasat în mod solidar de la BC „Victoriabank” SA și ÎM „Focus-Sat” SRL în proces de insolvență în beneficiul SA „Asito Direct” taxa de stat achitată la depunerea acțiunii reconvenționale în sumă de 7 145 de lei.

S-a încasat în mod solidar din contul SA „Asito Direct”, BC „Victoriabank” SA și ÎM „Focus-Sat” SRL în proces de insolvență în beneficiul LTD „Premium Invest” cheltuielile de judecată în mărime de 7 450 de lei.

S-au anulat măsurile de asigurare aplicate prin încheierea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău nr.2c-82/16 din 3 octombrie 2016.

Prin decizia din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de BC „Victoriabank” SA și s-a menținut hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 08 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni, s-a casat integral decizia din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 21 iunie 2021 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care:

S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni „Asito Direct”, intervenienți accesorii Întreprinderea Mixtă „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolvență), Comisia Națională a Pieței Financiare, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare, a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” în beneficiul Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni, suma de 456 468,69 (patru sute cincizeci și șase mii patru sute șazeci și opt) de euro 69 cenți, cu titlu de despăgubire de asigurare în temeiul Contractelor de asigurare facultativă de riscuri financiare nr. 5/20 din 11 noiembrie 2010 și nr. 001 276 din 15 mai 2011, în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM la data executării hotărârii.

S-a încasat de la Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” în beneficiul Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni, suma de 112 500 (o sută doisprezece mii cinci sute) de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate pentru plata taxei de stat la examinarea cauzei în prima instanță, instanța de apel și instanța de recurs.

S-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” împotriva Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolvență) cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de riscuri financiare, repunerea părților pe poziții inițiale.

S-a respins ca fiind neîntemeiată cererea depusă de către intervenientul principal compania nerezidentă LTD „Premium Invest” împotriva Societății pe Acțiuni „Asito

Direct”, Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolabilitate) cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de garanții financiare, repunerea părților pe poziții inițiale și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 09 noiembrie 2023, Mihai Lozovanu, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, solicitând repunerea în termenul de depunere a cererii de revizuire, admiterea cererii de revizuire, casarea hotărârilor judecătorești emise în cauza dată cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f.d. 208-211).

Prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 234 din 29 decembrie 2023 „Cu privire la constituirea completelor de judecată pentru anul 2024”, modificată prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 04 ianuarie 2024, nr. 19 din 16 februarie 2024, nr. 51 din 07 martie 2024 și nr. 52 din 11 martie 2024 în cadrul Curții Supreme de Justiție au fost constituite complete de judecată pentru examinarea recursurilor declarate împotriva încheierilor judecătorești, deciderea asupra inadmisibilității și examinarea recursurilor declarate împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel și în vederea soluționării cererilor de strămutare, în cauzele civile și de insolabilitate și pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, a recursurilor declarate împotriva încheierilor judecătorești, deciderea asupra admisibilității și examinarea recursurilor declarate împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel și în vederea soluționării cererilor de strămutare, în cauzele de contencios administrativ.

Potrivit dispoziției nominalizate, a fost constituit completul nr. 1, pentru examinarea recursurilor declarate împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel în materie civilă: Stela Procopciuc (președinte), Oxana Parfeni, Ion Malanciuc, Diana Stănilă și Mariana Ursachi (judecători).

Ședința de judecată pentru examinarea cererii de revizuire depusă de Mihai Lozovanu a fost fixată pentru 13 martie 2024.

La 12 martie 2024, prin intermediul poștei electronice, Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” a depus cerere de recuzare a judecătorilor Curții Supreme de Justiție, Oxana Parfeni și Ion Malanciuc de la examinarea cererii de revizuire depusă de Mihai Lozovanu împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție.

La 13 martie 2024, prin intermediul poștei electronice, Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon a înaintat cerere de recuzare judecătorului Curții Supreme de Justiție, Stela Procopciuc de la examinarea cererii de revizuire depusă de Mihai Lozovanu împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție.

În motivarea cererilor de recuzare au indicat că, în privința judecătorilor Ion Malanciuc, Oxana Parfeni și Stela Procopciuc există suspiciuni de imparțialitate prin faptul că magistrații respectivi sunt judecători ai Curții Supreme de Justiție numiți cu abateri de la prevederile legislației în vigoare și anume că au fost transferați temporar

la Curtea Supremă de Justiție în lipsa unor criterii stabilite de legislație de către Consiliul Superior al Magistraturii în componență „parțială”, în temeiul unor prevederi legale derogatorii, care sunt contrarii Constituției RM și care afectează calitatea de tribunal constituit în baza legii și care duc la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Modul în care au fost transferați și numiți temporar în funcția de judecători a căror recuzare se cere, probează caracterul dependent al acestora față de terțe persoane.

Conform prevederilor pct. 46 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 12 mai 2016: „...Având în vedere statutul CSJ de instanță supremă de drept comun, unica instanță judecătorească de acest grad, instituția transferului nu are incidență în situația judecătorilor CSJ. În cazul în care intervine vacanța funcției pentru un judecător ai CSJ, locul acestuia nu poate fi ocupat prin transfer de un judecător de la o altă instanță. Cauzele lui ar putea fi preluate doar de către un alt judecător de la CSJ sau de un nou judecător numit de Parlament pentru această funcție...”

Societatea pe acțiuni „Asito Direct” consideră că hotărârea Curții Constituționale din 12 mai 2016 nu este anulată, respectiv este în vigoare, produce efecte juridice și este obligatorie, necesară pentru aplicare directă.

În urma celor menționate a dedus că judecătorii din instanțe inferioare nu pot fi transferați la Curtea Supremă de Justiție, deoarece instituția transferului nu poate fi aplicată având în vedere statutul Curții Supreme de Justiție, de unica instanță supremă.

A considerat că în situația în care judecătorii nominalizați au fost transferați „temporar” față de aceștia nu se aplică principiul inamovibilității, principiu care în esență garantează independența acestora.

În cazul în care „transferul temporar” expiră nu este nici o garanție că acestora va fi prelungit mandatul „temporar”, fapt ce generează judecătorului la nivel de subconștient lipsa imparțialității și dependență față de personale care au asigurat numirea „temporară”.

Judecătorii nominalizați sunt vulnerabili, fiind lipsiți de garanțiile acordate de Constituția Republicii Moldova, astfel este imposibil de a considera că acești judecători sunt apti de a examina imparțial speța dedusă judecării.

A mai susținut că potrivit jurisprudenței CtEDO, nu se consideră instanță independentă situația în care judecătorul care examinează cauza are datorii față de o bancă care este participant la cauza respectivă.

În această ordine de idei, este de menționat că conform declarației de venituri și interese a judecătorului Oxana Parfeni pentru anul 2022 depusă la 24 februarie 2023, reiese cu certitudine că judecătorul împreună cu membrii de familie au un credit contractat în 2019 la BC „Victoriabank” SA, valabil până în prezent, iar BC „Victoriabank” SA este parte pe dosar și are un interes direct în vederea menținerii hotărârii contestate.

Ca urmare celor menționate, există dubii rezonabile privind imparțialitatea judecătorului Oxana Parfeni, dubii care sunt fondate pe argumente ce rezultă din jurisprudența CtEDO.

Examinând cererile de recuzare depuse de Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” și de Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, Completul de judecată al

Curții Supreme de Justiție consideră că acestea urmează a fi respinse, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, judecătorul care judecă cauza urmează a fi recuzat dacă are un interes personal, direct sau indirect, în soluționarea cauzei ori există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea lui.

În conformitate cu art. 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă există temeiurile specificate la art. 50 și 51, judecătorul, expertul, specialistul, interpretul, grefierul sânt obligați să se abțină de la judecată. În aceleași temeuri, recuzarea poate fi înaintată de participanții la proces sau este examinată din oficiu de către instanță.

În conformitate cu prevederile art. 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, nu se admite recuzarea judecătorului din suspiciune în imparțialitatea lui dacă nu sunt cunoscute temeiurile de drept și de fapt pentru înaintarea recuzării.

Cu referire la cererile de recuzare înaintate judecătorilor Ion Malanciuc, Oxana Parfeni și Stela Procopciuc, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că alegațiile invocate de SA „Asito Direct” și de Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, precum că examinarea cauzei de către judecătorii transferați temporar la Curtea Supremă de Justiție ar pune la dubiu caracterul tribunalului investit de lege, nu pot constitui temei de admitere a cererii de recuzare, întrucât acestea nu indică la inadmisibilitatea participării judecătorilor Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc la judecarea cauzei în ordine de revizuire.

Mai mult, motivele care au servit drept temei de recuzare a judecătorilor Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc nu se referă la circumstanțe care pot pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea magistraților nominalizați la judecarea cauzei, după cum prevăd dispozițiile art. 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă.

De altfel, criticile înaintate atât de SA „Asito Direct”, cât și de Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, în cererea de recuzare, se referă, în esență, la dezacordul acestora cu privire la modul de numire a magistraților Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, circumstanță care nu cade sub incidența art. 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă și care constituie o suspiciune declarativă de imparțialitate, nefiind probată în acest sens.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, cadrul legal care a servit drept temei pentru transferul temporar, începând cu 10 mai 2023, în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, al unor judecători, inclusiv al judecătorilor Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc, este Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, care este în vigoare și poartă un caracter obligatoriu, fiind executorie și opozabilă tuturor subiecților de drept.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că potrivit prevederilor art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în cazul în care buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante, Consiliul Superior al Magistraturii poate transfera, cu titlu temporar, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu

privire la statutul judecătorului, din instanțele de nivel inferior judecători care corespund criteriilor legale de ocupare a funcției de judecător al Curții Supreme de Justiție. Transferul temporar va fi încetat la ocuparea a cel puțin 11 dintre posturile de judecător al Curții Supreme de Justiție, iar judecătorii temporar transferați revin în funcțiile deținute înaintea transferului.

Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 142/8 din 02 mai 2023 și nr. 65/6 din 13 februarie 2024, s-a dispus transferarea temporară, în funcția de judecători ai Curții Supreme de Justiție, a mai multor judecători din instanțele ierarhic inferioare, inclusiv a judecătorilor Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc.

Pe cale de consecință, Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție prin dispoziția nr. nr. 234 din 29 decembrie 2023 „Cu privire la constituirea completelor de judecată pentru anul 2024”, modificată prin dispoziția nr. 3 din 04 ianuarie 2024, nr. 19 din 16 februarie 2024, nr. 51 din 07 martie 2024 și nr. 52 din 11 martie 2024 în cadrul Curții Supreme de Justiție, a constituit noi complete de judecată pentru anul 2024.

Cât privește argumentul de recuzare înaintat de SA „Asito Direct” judecătorului Oxana Parfeni, precum că împreună cu membrii familiei sale au un contract de credit încheiat în anul 2019 cu BC „Victoriabank” SA, valabil până în prezent, iar BC „Victoriabank” SA este parte în cauza dată și are un interes direct în vederea menținerii hotărârii contestate nu poate fi reținut, deoarece nu este dovedită situația și certitudinea că din cauza creditului încheiat de membrii familiei judecătorului Oxana Parfeni, judecătorul recuzat ar deveni imparțial și n-ar judeca cauza în echitate. Or, careva vulnerabilități, datorii care să influențeze decizia magistratului nu sunt stabilite.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererile de recuzare înaintate de SA „Asito Direct” și de Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, judecătorilor Curții Supreme de Justiție, Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc.

În conformitate cu art. 202 alin. (4), 230 din Codul administrativ, art. 53, 54 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se resping cererile de recuzare înaintate de Societatea pe Acțiuni „Asito Direct”, și de Mihai Lozovanu, reprezentat de avocatul Vitalie Tihon, judecătorilor Curții Supreme de Justiție, Oxana Parfeni, Ion Malanciuc și Stela Procopciuc, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni „Asito Direct”, intervenienți accesorii Întreprinderea Mixtă „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolvență), Comisia Națională a Pieței Financiare, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare, a penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

acțiunea reconvențională depusă de Societatea pe Acțiuni „Asito Direct” împotriva Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolvență) cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de riscuri financiare, repunerea părților pe poziții inițiale și compensarea cheltuielilor de judecată,

și cererea depusă de către intervenientul principal compania nerezidentă LTD „Premium Invest” împotriva Societății pe Acțiuni „Asito Direct”, Băncii Comerciale „Victoriabank” Societate pe Acțiuni și Întreprinderii Mixte „Focus-Sat” Societate cu Răspundere Limitată (în proces de insolabilitate) cu privire la constatarea nulității contractelor de asigurare facultativă de garanții financiare, repunerea părților pe poziții inițiale și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Boris Talpă

Judecători

Mariana Ursachi

Sergiu Daguța

Ghenadie Eremciuc

Diana Stănilă